

Observator de politici publice

Nr. 14, octombrie 2018

Politici responsabile pentru dezvoltare durabilă

Observatorul de politici publice cuprinde analiza unor proiecte de acte legislative și normative de sensibilitate publică din agendele Executivului și Legislativului din Republica Moldova, precum și a unor informații publice, în scopul identificării potențialelor riscuri pentru interesul public.

Documentul a fost realizat cu susținerea financiară a Uniunii Europene și a National Endowment for Democracy. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat poziția finanțatorilor.

Aviz la Planul de acțiuni pentru o guvernare deschisă 2019-2020

Transparency International-Moldova apreciază eforturile Cancelariei de Stat în elaborarea proiectului Planului de Acțiuni pentru Guvernare Deschisă (PAGD) pentru 2019-2020 (în continuare – proiectul planului). Suntem convingși că implementarea unui asemenea plan este posibilă doar în cazul aplicării veritabile a legislației privind accesul la informație, transparența în procesul decizional, precum și responsabilizării factorilor de decizie care nu asigură respectarea legislației. Prin realizarea acestor deziderate s-ar putea contribui cu adevărat la sporirea participării publice la procesele decizionale.

Ținem să remarcăm că, potrivit rigorilor Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă, angajamentele incluse în proiectul planului trebuie să corespundă criteriilor SMART, în special să fie relevante principiilor Guvernării deschise, specifice obiectivelor propuse, măsurabile sub aspect cantitativ și calitativ. Unele angajamente incluse în proiectul planului se regăsesc și în alte documente de politici publice, în special în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind reforma administrației publice¹, în Planul de acțiuni de modernizare a serviciilor publice², cu termene de implementare mai timpurii. Ele, în mare măsură, nu corespund cerințelor de specificitate și principiilor guvernării deschise, spre ex.:

- „Asigurarea implementării și monitorizării recomandărilor din rapoartele de audit ale Curții de Conturi”;

¹ HG 1351/2016 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pe anii 2016-2018 pentru implementarea Strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020 <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=368499>

² HG 966/2016 pentru aprobarea Planului de acțiuni privind reforma de modernizare a serviciilor publice pentru anii 2017-2021, <http://lex.justice.md/md/366273/>

- „Elaborarea și aprobarea metodologiei unice de aprobare a tarifelor la serviciile publice”;
- „Elaborarea unei metodologii de (auto) evaluare a autorităților și instituțiilor publice în baza „Principiilor administrației publice” și recomandărilor în urma evaluării administrației publice efectuate de SIGMA”.

În opinia noastră, la elaborarea planului ar trebui să fie evitată dublarea/suplinirea angajamentelor din acest plan cu cele din alte documente de politici, întrucât asta ar reduce din plusvaloarea planului. În cazul în care se insistă pe prevederi similare, angajamentele din proiectul planului trebuie să corespundă cerințelor Guvernării deschise. Astfel, în privința recomandărilor din rapoartele de audit ale Curții de Conturi, accentul ar trebui pus pe transparentizarea procesului de implementare a hotărârilor Curții, eventual prin publicarea de către Corpul de control al Prim-ministrului a unor informații/rapoarte la acest subiect. La fel, în asemenea cazuri angajamentele din diferite documente de politici ar trebui corelate/sincronizate în timp.

De asemenea, unele prevederi din proiect țin mai mult de îndeplinirea sarcinilor unor autorități publice, de ex., „Dezvoltarea rețelei naționale a centrelor multifuncționale de prestare a serviciilor publice”, „Modernizarea Centrului de apel al Agenției Servicii Publice” (ASP). În acest context, pentru eventualii utilizatori, în special din societatea civilă sunt utile informațiile despre transparentizarea datelor despre contractele de achiziții publice încheiate de ASP în vederea procurării de bunuri/servicii/lucrări pentru crearea centrelor multifuncționale și modernizarea Centrului de Apel.

Privitor la angajamentul „Asigurarea autorităților administrației publice cu funcționari publici profesioniști și onești”, acesta ar fi specific planului de acțiuni ce ține de reforma administrației publice. În contextul proiectului elaborat, ar fi mai relevantă transparentizarea procesului de angajare, numire, promovare a demnitarilor de stat și a funcționarilor publici.

Având în vedere că o parte din angajamentele planurilor de acțiuni anterioare nu au fost implementate, este necesară o „inventariere” a acestora cu includerea celor actuale în proiectul planului pe 2019-2020. În special, aceasta se referă la elaborarea și promovarea sistemului informațional e-petiții care ar trebui să ofere posibilitatea de a expedia petiții electronice, a vizualiza etapa procesului de examinare, funcționarii responsabili de examinarea petițiilor, soluționarea lor etc. De asemenea, acest sistem ar trebui să permită generarea diferitor tipuri

de dări de seamă centralizate și în profilul APC/APL (tipurile petițiilor primite/examinate, categoriile petiționarilor, timpul examinării petițiilor, cazurile de readresare a petițiilor organelor de urmărire penală, modul soluționării, sancțiuni aplicate etc.). În context, ar trebui să fie elaborat un set de indicatori de evaluare a performanței sistemului de petiționare, efectuată analiza lor în timp, efectuate sondaje periodice ale petiționarilor privind calitatea și eficiența funcționării sistemului de petiționare.

Întrucât există rezerve vis-a-vis de calitatea paginilor web ale autorităților publice (AP), este necesară completarea și actualizarea datelor acestora, în special a celor ce țin de planificarea și executarea bugetelor, strategiile sectoriale de cheltuieli, dările de seamă privind achizițiile publice efectuate, rezultatele controalelor/auditurilor efectuate în autorități. De asemenea, este utilă uniformizarea interfeței paginilor web pentru a facilita navigarea utilizatorilor. În același context, se impune și necesitatea elaborării unei legi privind paginile web ale autorităților publice în Internet, care să includă cerințe obligatorii față de paginile web ale tuturor AP³, inclusiv a celor autonome: BNM, ANRE, CNPF, Parlamentul, Președinția, etc.

Întrucât unul din obiectivele Guvernării deschise este prevenirea corupției, e necesară dezvoltarea SIA e-declarații de avere și interese cu module care să permită căutarea automată a datelor și generarea diferitor rapoarte pentru utilizatorii externi (ONG și media), precum și de feed-back al utilizatorilor.

De asemenea, este importantă elaborarea și lansarea unui sistem electronic de evidență a autorizațiilor de construcții, a modului de executare a acestora, precum și a administrării fondului imobiliar pentru a permite reprezentanților autorităților publice și societății civile să intervină rapid în cazul construcțiilor neautorizate, încălcării cerințelor tehnice din autorizații, neîndeplinirii termenelor de construcție și în alte cazuri.

În contextul sporirii transparenței achizițiilor publice este oportună aplicarea prevederilor Legii achizițiilor publice la întreprinderile de stat și întreprinderile municipale și efectuarea de către acestea a achizițiilor prin sistemul electronic M-Tender. Aceasta ar contribui la

transparentizarea achizițiilor și reducerea riscurilor de corupție în acest sector.

Având în vedere gravitatea și povara "furtului miliardului" din sistemul bancar, considerăm necesară includerea în plan a cerințelor de transparentizare a informațiilor referitoare la investigații și eventuale recuperări ale mijloacelor fraudate (numărul de investigații, etapele la care se află dosarele, executarea deciziilor definitive, valoarea bunurilor de recuperat în baza deciziilor instanțelor) – informații care ar putea fi incorporate în rapoarte ale autorităților abilitate.

Întrucât pe pagina web a Cancelariei de Stat nu există o rubrică/compartiment destinat guvernării deschise, ar fi oportună crearea unei atare rubrici cu stocarea pe ea a informațiilor despre planurile de acțiuni adoptate și rapoartele de autoevaluare privind realizarea acestora, rapoartele evaluatorilor independenți, rapoartele alternative ale societății civile, componența Comitetului de coordonare, procesele verbale ale ședințelor acestuia etc.

Pentru a îmbunătăți comunicarea dintre autoritățile publice în contextul implementării planului de acțiuni și fortifica capacitățile acestora în domeniul e-guvernare, este necesară restabilirea rețelei persoanelor responsabile de e-guvernare, instruirea și schimbul de experiență în acest domeniu. În același timp, în entitățile publice responsabile de implementarea planului ar trebui elaborate foi de parcurs/„plan la plan”, astfel încât să fie identificate cu ușurință acțiunile, resursele, responsabilii pentru executarea în termen a angajamentelor asumate.

Pentru a crea cererea la date deschise/open date, considerăm utilă sensibilizarea continuă a populației, ONG, media privind oportunitățile de utilizare a datelor deschise și a serviciilor electronice, în special prin intermediul televiziunii, radio și a rețelelor de socializare.

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
MOLDOVA

Str. „31 August 1989”,
nr.98, of. 205, Chișinău,
MD-2004, Republica
Moldova

Tel. 20-34-84, 20-34-85
E-mail:
office@transparency.md
www.transparency.md

³ Nu doar a celor care cad sub incidența HG 188/2012.